

MAGYARÁG

1938. Aug. 7
VII. No. 218

1 lei

Proprietar: „Frída” S. A. inreg. la Trib.
Bihar Fsoe. 1798—1938

Administrator delegat și girant responsabil
Văduva lui PASZTOR EDE

Fondator: PASZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr Zoltán Eugen

Inregistrat în registrul Publicațiilor: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Redacția și admin. Oradea, Piața Mihai Viteazul 4

Pékekért könyörög Japán

Folynak a tárgyalások Moszkvában

Tokió, augusztus 5. A japán külügyi hivatal csütörtökön a következő közleményt adta ki:

Horinucsi japán helyettes külügyminiszter csütörtökön javaslatot adott át a tokiói szovjet ügyvivőnek az ellenségeskedések befejezésére vonatkozóan. Felkérte az ügyvivőt, hogy a javaslatokat továbbítsa a szovjet kormányhoz és kérjen választ arra vonatkozóan. Noha nehéz előre látni a szovjet kormány magatartását a javaslatok ügyében, mindamellett egészen Moszkva állásfoglalásától függ, hogy ezek a nagyvonalú javaslatok valóra válnak.

Vegyes határbizottság kiküldését javasolták a japánok

Japán politikai körök ezzel kapcsolatban hangoztatják, hogy a japán javaslatok egyelőre azt a helyzetet akarják visszaállítani, amely a csang-csu-féngi dombvidéknek a szovjet csapatok által történt megszállása előtt fennállott. A végleges határrendezés megállapítása céljából a javaslatok vegyes határbizottság kiküldését indítványozzák.

Sigemitzu moszkvai japán nagykövet csütörtökön felkereste Litvinov külügyminisztert és ezzel újból helyreállott teljesen az a diplomáciai viszony, amely Japán és a szovjet között a támadások óta szünetelt olyan értelemben, hogy a nagykövet és a külügyminiszter nem találkoztak. A megbeszélés két és háromnegyed órán át tartott. Sigemitzu ismertette a japán kormány állásfoglalását, utalt arra, hogy japán vélemény szerint a helyzet békés úton megoldható és ismertette a tokiói szovjet ügyvivőnek átnyújtott javaslatokat. Litvinov a javaslatra azt válaszolta, hogy a tárgyalások megkezdése előtt vonják vissza a japán csapatokat arra a vonalra, amelyet az 1886. évi funcsani egyezményhez csatolt térkép a két ország határaként tüntetett fel.

A japán nagykövet hangoztatta, hogy a jelzett térkép csak egy példányban, moszkvia külügyi hivatalban van meg és ezért ez a térkép nem szolgálhat egyetlen támaszpontul a határvonal megállapítására, annál is inkább, mert azt soha nem hozták nyilvánosságra és japán illetékes körök nem is ismerik. Rámutatott arra az ellentétre, amely Litvinovnak a között a követelése között van, hogy a japán csa-

patok vonuljanak vissza és a között a hivatalos közlemény között, hogy a japán csapatokat visszaszorították. A megbeszélés során nem sikerült az egyes álláspontokat összehangba hozni, de mindkét részről remélik, hogy mindkét kormány újból megvizsgálja a helyzetet.

Egymillió szovjet haderő Mandzsúria határán

Egyes lapjelentések arról számolnak be, hogy a rendkívül hosszú szibériai mandzsú határvonalon félmillió japán

Pekingi hírek szerint Hszinkiang tartományban erős csapatmozdulatok észlelhetők keleti irányban. Ezt a nyugati kínai tartományt Csang-Kaj-Sek egyik híve kormányozza s az illető erős szovjet befolyás alatt áll és csapatait orosz tisztek képezték ki.

gyalogsággal szemben egymillió szovjetorosz haderő áll, de ebből az óriási haderőből mindössze 20.000 ember vesz

Milyen követeléseket állít fel a magyar nyelvhasználat kérdésében a csehszlovákiai magyar párt?

Prága, aug. 5. A csehszlovákiai magyar párt most tette közé hivatalos álláspontját a csehszlovákiai nyelvhasználati törvény kérdésében. A magyar párt visszautasítja a prágai kormány terveit, melyeket nem tart eléggé radikálisnak a magyar nyelvhasználat jogának biztosítása tekintetében. A párt a következő radikális javaslatot teszi.

1. Az állam hivatalos nyelve az összes csehszlovákiai nemzetiségek anyanyelve kell, hogy legyen.

2. A haderő csapattesteit nemzetiégi hovatartozás szerint kell beosztani. Minden csapattestnek vezényszava az illetők anyanyelve legyen.

3. A köztársaság minden bírósága köteles magyar nyelven

elfogadni a beadványokat.

4. A városok és községek nevüket azon a nyelven használhatják, amelyen tárgyalási nyelvük.

5. Anyakönyvi kivonatokat, utleveleket a községek tárgyalási nyelvén kell kiállítani.

6. A nemzetgyűlésen minden kisebbség szabadon használja anyanyelvét.

Halifax az angol-olasz egyezményről tárgyalt Perth nagykövettel

London, aug. 5. Chamberlain angol miniszterelnök szerdán megszakította vidéki nyaralását és visszatért Londonba. Először a gyarmatügyi miniszterrel tanácskozott a palesztinai helyzetről, majd Halifax

külügyminisztert fogadta és az után visszatért Skóciába. Halifax Perth londoni angol nagykövettel tanácskozott az angol-olasz egyezményről. Az angol lapok szerint az egyezmény

ügyében újabban semmi változás sem történt. A polgárháború közeli befejezésére nem lehet számítani, már pedig ez volna az első feltétele az egyezmény életbelépésének.

Naposoldal

Mi kell ahhoz, hogy valakinek a nevét a hír felkapja szárnyaira és elvigye messzemesse idegenbe? Erre a kérdésre a válasz sokféle lehet.

Az amerikai reklámvezérek azonban megmutatták már nem egyszer, hogy ha valaki se nem feltaláló, se nem sportember, nem nagy művész és nem kiváló egyéniség, ők még is tudnak belőle híres embert csinálni. Hogyan? Ugy, hogy nevét minden lehető és lehetetlen alkalommal szerepeltetik. Ujságokban és falragaszokon, utcák kövezetén, járművek tetefén, repülőgépek oldalain, — mindenütt. A közönség előbb nem törődik az ismeretlen névvel, azután megszokja. Később érdeklődik iránta, végül kíváncsi lesz rá.

De vannak, akik a hírnév-ről furcsa eseteket tudnak elmondani. Hugo Victorral esett meg az alábbi történet, amelyet egy most megjelent életrajza közöl.

Akkoriban Hugo Victornak már több regénye jelent meg és a színpadon is voltak sikerei.

Egyik este ellátogatott a Folies Dramatique színházba. A mikor be akart menni az előadásra, egy Herbert nevű főellenőr megállította.

— Hová megy?
— Az előadást akarom meg nézni.

— Váltott jegyet?
— Nem.
— Van szabad jegye?
— Lehet... nem tudom...
— Mingyárt megnézzük...
Hogy is hívják? Hugo Victor...
Nincs beírva a könyvembe.
— Nem baj — mondotta Hugo Victor, — majd váltok egy jegyet.

Másnap az író találkozott a színház igazgatójával és elmondotta neki az esetet.

— Látja direktorkám, a hír név is csak olyan, mint a harangzugás. Az a kérdés, hogy szél merre és hogyan viszi. Néha azután éppen az nem hallja meg, akinek legjobban meg kellene hallani.

Az igazgató nagyon restelte a dolgot annál is inkább, mert az újságok is gunyolták a színház egész vezetését. De az ügynek a csattanója még csak ezután következett. A szerencsétlen Herbert, ha bárki jelenkezett nála szabadjegyetért, nem mert már visszautasítani. Akadtak sokan, akik kapva kaptak ezen és hol Dumas hol Musset, hol Victor Hugo unokaöccse, vagy a francia irodalom valamelyik más jelese nevében jelentkeztek és Herbert mindenkinek kiutalta a kért szabadjegyet.

Millióss visszaélésekre jöttek rá a sorocai városi közigazgatásban

Előkelő hölgyek az uccaseprők listáján

Soroca, aug. 5. A sorocai városházán lefolyt vizsgálat során megállapították, hogy több millió lelt kitevő visszaéléseket követtek el. A volt számvevő segítségével különféle politikai

személyiségeknek igen előnyös áron adtak el ingatlanokat. Megállapították továbbá, hogy több előkelő sorocai hölgyet az uccaseprők listáján tartottak nyilván, hogy felvehessék ne-

kik járó napidiját. Az érdekeltek ezen az alapon éveken át fizetés huztak. A hatóságok a legszigorubb eljárást indították meg.

Nadragulya-bogyókat evett és meghalt egy hároméves kisfiu

Carei tudósítónk jelenti: Halálos mérgezés áldozatául esett Govor Aurel orhovi tanító hároméves kisfia. A kisfiu a kertben több bogyót elfogyasztott

egy bokor gyümölcséből. A gyermeket rövidesen heves rosszullet fogta el és orvosi beavatkozás ellenére is borzasztó kínok között kiszerve-

dett. Megállapították, hogy a kisfiu egy nadragulya-bokor gyümölcsét fogyasztotta el és a mérges bogyók okozták halálát.

Nagymennyiségű cséplésre váró buza égett el Varsand község határában

Nagy tűz pusztított tegnap délben Varsand község határában. Serban Ioan falubeli gazdának a buzája kazlakba rakva elő volt készítve a cséplésre, amikor az egyik közelben dolgozó cséplőgépnek a kazán-

jából kipattant egy égő szikra és meggyújtotta Serban buzáját. A faluban félreverték a harangot s a községbeliek apaja-nagyja a tűz helyszínére sietett, hogy segítse az oltásnál. A megfeszített munka

dacára leégett a nagy mennyiségű buza, de sikerült megmenteniök az embereknek a többi közelben lévő buzát, amit kévéknként hordtak el a tűz közeléből. A kár még nincsen felbecsülve.

„Az új nemzetközi erkölcs”

A fenti címmel a Le Moment Attlee örnagy, az angol ellenzék vezére keményhangu cikkét közli a nemzetközi életben elharapódzott új erkölcsökről. Nap-nap után olyan ténykedéseknek vagyunk a tanúi — írja Attlee — amilyenek néhány évtizeddel ezelőtt általános felháborodást váltottak volna ki. — Ma azonban ezek ellen a ténykedések ellen alig tiltakozik valaki és alig vagy egyáltalán nem mentegetik őket. A legszörnyűbb példa rá a polgári lakosság bombázása.

A polgári lakosság bombázása Abessziniában, Spanyolországban és Kínában nem valami sajnálatos kényszerűség, hanem új háborús módszer. A japánok bevallják, hogy távol a hadműveletek színterétől azért bombázzák a polgári lakosságot, hogy ilyen módon megadásra kényszerítsék ellenfelüket. A militaristáknak, akik Spanyolországban nyílt városokat és falvakat bombáznak, ugyanaz a céljuk. Az egyik azzal mentegőzik, hogy a békét akarja helyreállítani, a másik a boise vizmust kiirtani.

De vannak a nemzetközi törvény megsértésének más példái is. Gondoljunk csak a hadifoglyok kivégzésére Spanyolországban, a Vörös Kereszt bombázására Abessziniában, vagy a manifeszt hajók első-

lyesztésére a spanyol vizeken.

A támadók hallani sem akarnak a nemzetközi egyezményekről. A civilizált háború szabályait mindannyiszor megsértik, valahányszor csak előnyükre szolgál. A jóhiszeműség, az igazság és emberiség elvont eszméire csak akkor hivatkoznak, ha ez igényeiket támogatja, különben semmihez veszik őket.

Ez a helyzet már 1933-ban előrevetette az árnyékát, mikor néhány diktátor megkísérelte, hogy az anarchiát rendszerré tegye a nemzetközi életben. A Népszövetséget nem-

csak azért támadták, mert — ugymond — a genfi intézmény a „birtokon belüli” hatalmak összefogása a „birtokon kívüliek” ellen, hanem mert egy olyan világsszövetség gondolatát képviselte, amelyet a törvények kormányoznak, szemben egy dzsungellel, ahol az erőszak uralkodik.

Halaszthatatlanul szükséges, — fejezi be cikkét Attlee — hogy a békés és törvényiszre-lő nagyhatalmak megszakítsák a diplomáciai viszonyt azokkal az államokkal, amelyek szakadatlanul megszegik a nemzetközi törvényeket. A közös fellépésnek rendkívüli hatása volna és feltartóztatná a nemzetközi anarchia terjedését.

Ismeretlen tettesek megdézsmálták több vasúti teherkocsi rakományát

Seini tudósítónk jelenti: Egy Timisoaráról kiindult, áruval megrakott teherkocsi, amikor a seini állomásra érkezett, feltörve találták. Az ismeretlen tettesek feltörték a kocsik

ólompecsétjét és alaposan megdézsmálták a kocsi tartalmát. A hatóságok Timisoaran, Satumaren és Seiniben indítottak vizsgálatot a tettesek kiderítésére.

E tűnt egy tó Abessziniában

Egy eltűnt tavat kell most kitörölni az abesszinai térképről. Az Abessziniát újból feltérképező olasz tudósok jelentették Rómába, hogy a gróf Teleki-expedíció által 1887-ben felfedezett Stefánia sóstónak, amely a Rudolf-tótól

északra terül el, nyomaveszett. A Corriere della Sera, a nagy olasz napilap, humorosan kommentálja a földrajztudósoknak ezt a híradását és viccesen felveti a kérdést, hogy — vajjon nem vitte-e a négus a tavat is magával Európába?

OLVAD A VÁROS...

Riport a melegtől szenvedő Oradeáról

Oradeára napok óta beköszöntött a hőhullám. Voltak, akik már az első napon behódoltak és fenntartás nélkül elismerték, hogy nem bírják a meleget. Mások hetikén felvették a harcot és kihívóan állították, hogy kitűnően állják a meleget és inkább télen a rettentő hideget nem bírják. Mára azonban ez a véleménykülönbség eloszlott. Csak egyfajta ember van. Legfeljebb van, aki bevallja, van aki tagadja...

A város képe teljesen átalakult ezeken a napokon. Csak az teszi ki lábát az utcára, akiknek halaszthatatlan dolguk van.

Az emberek inkább éjszakai életre rendezkedtek be.

Nan közben, csak izzadó, jajgató, panaszkodó emberek vonszolják magukat. Minden vágyuk egy kis enyhülést hozó jó kiadós eső.

Oradeán ezen a nyáron, egy ízben már beköszöntött a meleg és akkor 46 fokot mutatott napon a hőmérő. Azóta néhány hétig csökkent a hőség, hogy most megint erővel, kitartóbban és erőteljesebben állítson be. A vidék most is kapott enyhülést. Mindenfelé volt eső, és a Crisul szemmel láthatóan hozza magával a megáradt hegyi patakok iszapos vizét. Oradeán azonban az esőnek semmi nyoma...

Napon negyvenhat fok...

A meleg csaknem kibírhatóan. Árnyékban 36, napon 46 fokot mutatott a hőmérő.

A szűk utcákban, szinte élelvesélyes a közlekedés, az izzásig felmelegedett épületek szinte ontják magukból a forró ságot.

A meleg napok után az este sem hoz lehülést, az emberek éjjel sem bírnak aludni a nagy melegtől. Valóságos nép vándorlás indult meg. Sokan kiköltöztek lakásaikból az udvarokra. Mások a kertekbe húzódtak, sőt olyanok is akadnak, akik más alkalmatosság híján az emeletek balkonjaira vonultak ki aludni.

A nappal szinte teljesen kihalt a városban, amelyet nem ráz fel még az esti korzó sem, vacsora után inkább megelégenkül az élet. 9 óra felé kijönnek rejtekhelyeikről az emberek és előzőnlik a klubokat, kávéházakat, sörözőket, nyári helyiségeket. A kiszolgáló személyzet alig bírja az italok kiszolgálását. Ezekben a lokálokban természetesen van üzlet, de jól megy mindazoknak, akik „nyárra” vannak berendezkedve. — A fagyaltárusok, sörraktárosok, jéggyárak, a

strand, most szünetelnek, ha bor nincs is...

Hektoliter-számra fagyalt

Aki csak teheti az a strandra megy, vagy a gátakhoz tart. Mind a két helyet rekord tömegek szálják meg. A strandon egyes napokon 2000 ember is megfordul.

Oradeán körülbelül 50 fagyaltárus van. Részben cukrászok, részben utcai fagyaltárusok, de a cukorka kereskedők is vigan mérik a kettőért vaniliát. Megközelítő számítás szerint napjában

több hektoliter fagyalt

fogy el, azonban ez sem csökkenti az emberiség szenvedését. A fagyalt fogyasztás után a sörfogyasztás foglalja el a második helyet. Átlagban minden sörkimérő a

kétszeresét adja el

annak, amennyit egy más, ke-

vésbé meleg napon elad. Oradea napjában 20 vagon sört fogyaszt el.

Azért iszunk vizet is... A vízmű fokozott energiával dolgozik és szükség is van rá, ha ezekben az időkben is el akarja látni a vízszükségletet. Mert, vannak, akik iváson kívül mosdásra is használják...

Rendes körülmények között 3.800 köbméter a város vízfogyasztása. A „hőhullám” napjaiban

5.700 köbméter vizet

fogyasztott naponként a város. A üzem maximális teljesítő képessége 14.000 köbméter és így a város vízellátása a legmelegebb napokban is biztosítva van.

A jéggyárak is fokozott teljesítménnyel dolgoznak. Csak a városi jéggyár 6—800 tábla jéget készít és hoz forgalomba. A Dréher sörgyár is hozzájárul néhány száz táblával. És nem győzik gyártani a jéget, mert ezekben az időkben minden jégmennyiség kevés...

A kánikula viccei...

Vannak azonban emberek, akiket még ezekben a „torró”

pillanatokban sem hagy el a humoruk. Az egész jó humoráról ismert oradeai urról mesélik, akit a trópusi hőség annyira levert a lábáról, hogy orvosi kezelésre szorult, izgatottan várta az orvosi vizsgálati eredményét.

Az orvos megnézte a kezét és a beteg ijedt szemekkel tekint reá: Végre kiveszi a hőmérőt és az orvos megnyugtatóan szólal meg:

— Nincsen semmi különösebb baj: A láz nem nagy. — Mindössze 38 fokot mutat a hőmérő...

— Árnyékban? — kérdi a beteg és aléltan visszaesik a párnái közé...

A másik rémes eset a Regele Ferdinánd-úton történt meg amikor az egyik ur megrögygiant érdeklődéssel hagyja el a hőmérővel rendelkező optikai üzletet. Szerencséjére ismerőssel találkozik, akinek rögtön panaszkozhatik is:

— Rémes uram. 38 fok árnyékban...

A másik azonban fölényesen leintí:

— Hát minek megy árnyékba? (t. t.)

Három holttestet ástak ki és két halottat elégették a babonának hitelt adó falusiak

Deva, aug. 5. A babona ismét megdöbentő cselekedetre késztette az együgyű falusiakat. A múlt hetekben Gradište községben a marhák között lépfene keletkezett és több mint harminc szarvasmarha elhullott. A lakosság suttogni kezdte, hogy bizonyára a „Strigoi” néven ismert rossz szellem az, amely az állatokat megszállotta. A Strigoi ellen a babona szerint úgy kell vélekezni, hogy kiássák a rossz

szellemnek képzelt halottak temetőjét és azt elégetik. A falusiak ezért éjnek idején kilopóztak a temetőbe és kiásták két „gyanus” férfi és egy nő holttestét, majd az egyik férfi és a nő tetemét, akikről a falu „bölcse” megállapította, hogy „Strigoiok” voltak, elégették. A csendőrség természetesen eljárást indított a halottgyalázás ügyében, a nép azonban a várható büntetés ellenére is meg-

nyugodott és úgy hiszi, hogy helyesen járt el, mert a borzalmas bűncselekmény óta egyetlen állat sem pusztult el a faluban. Azt azonban nem veszik tekintetbe, hogy közben kintjárt a megyei állatorvos a községben és az egészséges állatokat védőoltással látta el, így a veszély elmúlását az orvosi beavatkozás, rem pedig a „rossz szellem” népi hitet utján való kiűzése okozta.

A községi előljárók és a csendőrsők közti hatásköri összeütközések megszüntetése

A belügyminisztérium körlevelet adott ki a hatáskörök tisztázására. — Csak a megyei és járási főnökök rendelkezhetnek a csendőrsőkkel

Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium köriratokat adott ki, melyben utal arra, hogy a falusi bírák, jegyzők és a csendőrsparancsnokok között több esetben nézeteltérések támadtak a maguk hatáskörére nézve s ez további sürélódásokat okozott. Ennek eloszlatására a belügyminiszteri körlevél megállapítja, hogy a közigazgatási törvény 61-ik paragrafusa szerint a primár a községi rendőrség főnöke, a 110-ik paragrafus 8-ik bekezdése szerint pedig a jegyző a közigazgatási rendőrség feje. Hatáskörüket azonban a törvény végrehajtási utasítása szabatosan körülírja.

Igy a primár, akkor kérheti a csendőrség segítségét, ha a községi szabályzatok és rende-

letek alkalmazásáról, vagyis községi rendőri ténykedésről van szó. A 160-ik paragrafus értelmében a primárnak és a jegyzőnek aréklül kell gondoskodniok a büntettek megelőzéséről, hogy ehhez a csendőrség segítségét kérnek. A csendőrsőkkel való rendelkezés joga egyébként csak a prefektusokat és pretorokat illeti meg.

Hasonlóképpen a rendőri bíróság ügykörébe tartozó esetekben (kisebb kihágások elleni eljárásban) is csak a prefektusoknak és a pretoroknak van joguk intézkedni. Ez alól csak a tettenérések, vagy ügyészi meghatalmazás esetén teljesítendő rendőri bíráskodás lehet kivétel.

A primár egyébként csak a községi szabályzatok és ren-

deletek alkalmazására kérheti a csendőrséget és amennyiben ilyenkor a csendőrség nem teljesítené kötelességét, az esetet jelenteni kell a felsőbb hatóságoknak. A jegyző se községi rendőrségi ügyben, se közigazgatási, se bírósági ügyekben nem adhat ki rendeleteket a csendőrsőknek. Azonban amikor a bíróságtól megbízásokat kap nyomozásokra, s egyéb bírósági teendők teljesítésére, akkor e megbízásra való eljárásra a csendőrség segítségét kérheti.

MEGJELENT és mindenütt kapható Gál Zoltán: Román—magyar, magyar—román szótár egy kötetben, ára 25 lei.

A francia kormány és Runciman

Irtá: JULES SAUERWEIN.

Ismerni kell, hogy miért tárogatt a francia kormány oly melegen azt a gondolatot, hogy a csehszlovákiai németek ügyében angol közbenjáró lépjen fel. Én, aki napról-napra láttam a külügyminisztert, talán megengedhetem magamnak, hogy az ügy ismeretében, annak a kormánynak az intencióit megmagyarázzam, amelynek a miniszter ur tagja.

Abban a mértékben, amennyiben a német politika célja, hogy Angliát elválassza Franciaországtól, oly mértékben célja az Edouard Daladier-kormánynak az, hogy Franciaország és Anglia közötti fonalakat megerősítse. A Csehszlovákiával szemben támasztott német igények egyike volt azon kérdéseknek, ahol a két hatalom diplomáciai cselekvései között széthúzást lehetett volna teremteni és azon a napon, ahol egy ilyen széthúzás valóban ellentétes álláspontot eredményezett volna, a kérdés megváltoztatta volna jelentőségét. A jelen pillanatban sem a mostani kormány, sem bármely összetételű más kormány, a parlamentnek nem ajánlhat olyan akciót, amelyhez való hozzájárulását Anglia megtagadhatná.

De az állandóan szoros együttműködésnek nem ez az egyetlen alapja. A földközi-tengeri kérdésben is a két hatalom az egység megtestesülését jelenti. Ha megállapítható, hogy a közép-európai kérdésben a világháború befejezése után az angol álláspont nem mindig fedte a francia politikát, a helyzet nem ez a földközi-tengeri politikában. 1935-ben Anglia számára áldozniuk fel az olasz közeledést, amely a stressai konferencia után a francia és olasz vezérkarok közötti megbeszélésekben nyilvánult. Rövidesen Anglia — ezer udvariasság viszonzásául — nem lépett életbe az angol-olasz megegyezést, kifelé azért, mert a spanyol konfliktus még nem volt rendezve, valóban pedig azért, mert Mussolini nem folytatta a franciákkal a megkezdett tárgyalásokat.

A Földközi-tengeren a két hatalom valóságos egységet képez, flottáik egy flottát képeznek, melynek parancsnoklását háború esetén egységesen látják el és nincsen különbség a francia és az angol flottabázisok között.

Az a tény, hogy a dolgok természete folytán Páris és London között ilyen szoros kapcsolatok jöttek létre egy rendszert és tisztánlátó kormánynak azon törekvéséből állott elő, hogy a közép-európai politikában is közös vonalvezetést álljon elő.

Május 21-én bebizonyosodott, ami előre tudott dolog volt, hogy Németország Anglia ellen nem akar háboruszkodni. Ebben az akcióban Anglia azt a diadalt aratta, hogy az a hatalom, amellyel senkisémet akar konfliktusba jutni. Másrészt Anglia nem tudott a mi politikánkhoz mindenben csatlakozni, ami azon ígéreteket illeti, amely bennünket Csehszlovákiával szemben kötelez és Neville Chamberlainnek a parlamentben tett kijelentései megjelölik azt a hatást, amelyet az angolok az „entanglement” névvel jelölnek meg.

Az egyetlen, amit tenni lehetett az, ami valóban megtett az, hogy a konfliktus rendezésében Angliának mértékadó szerepet adtak.

Lord Runciman nem döntőbíró. Tőle jogerős ítélet nem várható, ő csak tanácsadó, de Prágában látni fogják, hogy oldja meg ezt a sajátságosan

A cementkoporsó szörnyű titka

Amerika legujabb bűnügyi szenzációja

Newyorkból jelentik: A new yorki „felső negyszázak” van olyan szenzációja, amilyenre évek óta nem volt példa. A rendőrség letartóztatta a 26 éves John Paul Bathelt-et, Newyork egyik leggazdagabb örökösének férjét azért, mert a vád szerint tavaly a

nászutján meggyilkolta

egyik barátját. A bűntény úgy derült ki, hogy cserkészlányok fürdeni mentek a Cennetiut folyóba, amikor egyszerre csak egy cementtömbre bukkantak, amelyből egy halálfej vigyorgott feléjük. Azonnal értesítették a rendőrséget és megindult a nyomozás. Rőgtön arra gondoltak, hogy a halott Charles Morris istállótulajdonos lehet, aki egy év előtt titokzatos módon eltűnt. A koponya homlokán tátongó seb arra mutatott, hogy Morrist

agyonlőtték, azután holttestét cementbe ágyazták.

A detektívek figyelme a közelben álló villára esett, amelynek ablakai el voltak torlaszolva. Behatoltak a villába és a konyhában olyan nyomokat találtak, mintha cementet kevertek volna. Tovább kutattak és egy beszélgetett pincelépőre bukkantak, amelyben egy arany övcsatát találtak C. M. monogrammal. Közvetlenül mellette újabb cementtömböt találtak, amelybe egy cipő volt beágyazva. Megállapították, hogy a cipő pontosan egyezik azzal a cipővel, amelyet

a folyóparti cementtömbben találtak.

Megállapították azt is, hogy a múlt évben ezt a villát John Paul Bathelt bérelte ki, aki fiatal feleségével itt töltötte a mézesheiteit.

Megállapították azt is, hogy Charles Morris jóbarátja volt Batheltnak és sokáig közös versenystállójuk volt. A rendőrség véleménye szerint a két barát valami fölött összeveszhetett és Bathelt agyonlőtte ba

rátját. Aldozatának holttestét úgy akarta elrejtetni, hogy beágyazta egy hatalmas cementtömbbe. Ha a cementtömböt a villában hagyta volna, alkalmasint most sem derül ki a gyilkosság. Bathelt azonban biztosabbnak tartotta, hogy az áruló bizonyítékokat eltávolítja. A tavaszi áradás és az időjárás viszontagságai azonban annyira lekoptatták a cementtömböt, hogy most derítették fel a „cementkoporsó-gyilkosságot.”

Hat iskoláslány és a felügyelőnő halálos csónakkirándulása

Páris, aug. 5. Súlyos tömegszerencsétlenség történt Saint Martin közelében. Egy nevelőintézet 6 fiatal növendéke, harmincnégy éves felügyelő

rőjükkel csónakkirándulásra, a közeli folyóra ment. Örvénybe kerültek s mind a heten vízbefultak.

Kifosztottak Carmen Sylvan két ismeret buccrestii színésznőt

Bucurestiből jelentik: Carmen Sylva fürdőhelyen, eddig még ismeretlen tettesek betörttek Natasa Alexandra és Victoria Mierlescu, a bucuresti Nemzeti Színház ismert művésznőinek szobájába és onnan nagyértékű ékszereket, drágaköveket, egy revolvért, egy betétkönyvet és nagyobbössze

gü pénzt vittek magukkal. Az ügyben megindították a nyomozást.

Befőzéshez hólyagpapír és celophan papír kapható a Pásztor Ede cégnél, Piata Mihai Viteazul 4.

Baltával támadt feleségére és anyósára egy vidéki gazda

Véres családi összetűzés a tehén miatt

A banati Moritfeld községben véres családi dráma történt. Ghiorma Teodor telepesgazda és felesége között két tehénük miatt veszekedés támadt. A gazda haragjában fejét ragadott és azzal feleségére támadt, akit

a fején súlyosan megsebesített.

A sikoltozásra az asszony anyja, leánya segítségére sietett, de a gazda őt is megsebesített.

te. A hatvankilenc éves asszony védekezésül balkarját felemelte a feje fölé, mire a lecsapódó balta hátom ujját levágta. A baltával hadakozó férfit végül is a szomszédok fegyverezték le és értesítették a csendőrséget. A két asszony állapota olyan súlyos volt, hogy a timisoarai mentőket hívták akik mindkettőt a timisoarai kórházba szállították. A fiatalasszony fején hét-nyolc balta-csapástól eredő sérülés van és

állapota igen súlyos. Anyja is a fején sérült meg, de sérülései nem életveszélyesek. A gazdát a csendőrség őrizetbe vette. A házaspárnak egy hat hónapos gyermekük is van, aki anyja és nagyanyja megsebesülése következtében

ápolás nélkül maradt

és ezért a mentők a csecsemőt is Timisoarara hozták és a gyermekmenhelyen helyezték el.

Törvényrendelet szerint a munkaidő nem haladhatja meg a napi nyolc és heti negyvennyolc órát

Jelentettük, hogy a hivatalos lap csütörtöki száma közli az irodákban, kereskedelmi és ipari vállalatokban folyó munka szabályozásáról, az üzletek nyitási és zárási idejéről szóló törvényrendeletet. A rendelet főbb intézkedései a következők:

I. Az irodákban, a kereskedelmi vállalatoknál, továbbá a fiókok, szekciók, vagy valamilyen más hivatali osztálynál a rendes napi munka nem haladhatja meg a napi nyolc, vagy heti negyvennyolc órát.

II. Munkaidőnek számít az az idő, amíg a személyzet a munkaadó rendelkezésére áll és nem számít bele a pihenő idő, amikor a személyzet nem áll a munkaadó rendelkezésére.

III. Ha a helyi szokásoknak, vagy a felek megegyezésének megfelelően, valamelyik vállalatnál a hét egyes napjain nyolc óránál kevesebb ideig, vagy egyáltalában nem dolgoznak, a nyolcórás munkaidő továbbra is a hét más napjain azaz a feltétellel, hogy a heti óraszám nem lehet több heti negyvennyolcnál és a napi munkaidő nem haladhatja meg a tíz órát. V. Ez alól az intézkedés alól kivétel tehető különleges munkák elvégzésénél, amilyenek a leltár, mérlegkészítés, a számlák likvidálása, lezárása és azért is, hogy különleges esetekben lehetőség adasson a vállalatoknak különleges munkaszaporulat elvégzésére. VI. Az alkalmazott által a rendes munkaidőn túl végzett munkáért a rendes bérnek legalább 25 százalékaival több fizetendő. XII. Az üzletek nyitási és zárási idejét paritásos bizottságok határozzák meg. A bizottságok az 1936. április 29-én a szakkamarák szervezetéről és a legfőbb gazdasági tanács felállításáról szóló törvény 209. szakasza alapján létesülnek, az érdekek

szakmabeli szervezetek előzetes megkérdezésével.

Az intézkedések tartományonként, vagy községekként változhatnak. A zárási idő nem

haladhatja túl az esti nyolc, ünnepek előestéjén az esti kilenc órát, a déli pihenő idő, amikor az üzletek zárva vannak, legalább kétórás időköz.

Felrobbant a szódásüveg és feltépte egy egyetemi hallgató nyakán az ütőereket

Veszprémből jelentik: Sulyok Gyula budapesti joghallgató, aki Balaton-rzabadi nyaral, vasárnap ebéd közben a napra állította a szódavizes üveget. Az üveg felrobbant és

szilánkjai felszakították a fiatalember nyakán az ütőereket. Életveszélyes állapotban a székesfehérvári kórházba szállították.

A végzetes augusztus hónap

Párisból írják: Augusztus hónap, különösen amióta a béke gondolata vesztett erejéből, a legkülönbözőbb politikai találgatások ideje. 1914 augusztusára való emlékezést támcgatja az a tény, hogy az utóbbi éveknek csaknem minden hadműveletét ebben a hónapban történt események váltották ki.

Ilyenformán az európai diplomáciai körök bizonyos nyugtalansággal tekintenek a hónap vége, valamint szeptember első napjai elé. A távolkeleti véres összetűzés, az angol indokínai és a palesztinai zavargások ismét indokoltá teszik ezt a nyugtalanságot. A szélső Keletről a szélső Nyugatig minden tüzfészek egy többé-kevésbé általános összecsapás veszélyét festi a láthatárra.

A diplomáciai körök mégis úgy vélik, hogy augusztus közepéig viszonylagos nyugalomban lesz részünk, sőt vannak, akik politikai szélcsendről beszélnek.

Véleményük szerint augusztus hó első felét két tény uralja: a párisi királylátogatás és

Chamberlain és Halifax nyilatkozatai az angol parlament záróülésén: Augusztus második felében két nemzetközi kérdés kerül napirendre: a spanyolországi önkéntesek visszavonásáról szóló terv keresztülvitele és Lord Runciman prágai közvetítése.

Legalább is elméletileg valószínű, hogy mind a két kérdés szerencsésen megoldódik. — Mindazonáltal igen nehéz előre látni a végső eredményt. Számos előre nem látott tény merülhet fel és felboríthatja a bizakodók számítását.

Szőlővel fizetik az adót Bulgáriában

Bulgária egyes vidékein — a kormány rendeletére — szőlővel lehet adót fizetni. — A rendkívül nagy szőlőtermés következtében ugyanis eladhatatlan sokfelé a szőlő, amelyet az adóhatóságok egy központi szervhez szolgáltatnak be. Ez a szerv külföldön helyezi el a szőlőt, amely így idegen valutához juttatja az országot.

A hirdetés: közügy

A lapokban való hirdetés, nagy társadalmi jelentőségű probléma volt. A lapkiadók tesületbe tömörülve elhatározták, hogy minden kis és nagy hirdető rendelkezésére állanak. Ugy a lapok, mint a kiadók hajlandóknak mutatkoztak hát térbe szorítani a saját egyéni érdekeiket, hogy a hirdetéssel mindenki rendelkezésére állhassanak.

Az emberek, akiknek nem volt állásuk, nem hirdették meg ajánlkozási szándékukat, mert nem volt elég pénzük. A jövőben az új tarifa által állás keresés és állás kínálási hirdetések szavanként 1 leuért vesznek fel. Ez az intézkedés, nagy örömet keltett a szegényebb és állást kereső néposztály körében.

De más intézkedéseket is fogantatosítottak, amelyek a hirdetések igazságos elosztására vonatkoznak. Ezután az összes lapokat egyenlő elbánásban részesítik úgy hivatalos, mint egyéni hirdetések tekintetében.

Ezután a hirdetések tekintetében is teljes nyíltság fog uralkodni anélkül, hogy pénz alapokat igyekeznének kioroszakolni konzorciumok vagy trösztök részére. A hirdetések szabályozása a kormány azon intézkedései közé tartozik, amelyek a nagy tömegek és hiányt szenvedők megelégedését váltotta ki.

Hatalmas erdőtüz Targoviste megyében

Targovistéről jelentik: Hatalmas tüzvész pusztít öt nap óta a Fieni helységben székelő Turnicescu erdőkiérmelő vállalat egyik erdőségében. Azt hiszik, hogy az erdő a lángok martalékává lesz, mert a tűzoltók az erdő fekvése miatt szinte tehetetlenül kénytelenek nézni az elem pusztítását. Már az eddigi kár is többmillió leu tesz ki.

Életét vesztette a tehergépkocsi vigyázatlan utasa

Orastiei tudósítónk jelenti: Ioan Pascu munkás Lobstein N. sofőr tehergépkocsiján tartott hazafelé. Utközben megkérte a sofőrt, hogy az „Unirea” benzinraktárnál álljon meg. Amikor a raktár közelébe értek, nem várta meg, míg a vezető lassít, hanem kiugrott a robogó kocsiból. Olyan szerencsétlenül esett le, hogy a kerékek alá került és azok keresztülhaladtak testén. A szerencsétlen munkás azonnal meghalt.

— Fejfájás ellen „Beretvás pasztilla”.

Hamis nyomon

— Regény — 19

A csatornában, mely alattuk volt, nem látott mást csak öcskő pozzvát.

— No, ugy-e, hogy nincs itt semmi? — szólalt meg az ezredes. — Meg vagy végre nyugodva?

— Igen — felelte Margareta alig hallhatóan.

Megnyugodott abban, hogy Henry Ledway több mint harminc méternyi magasságból zuhart le és föltétlenül meghalt. De a holtteste eltűnt.

Vagy el kell fogadni, amit a férje mond, hogy hallucinált, vagy pedig olyan rejtéllyel kell szemberéznie, amelyhez gyors és tiszta fej kell. De ő most sem gyorsan, sem tisztán nem birt gondolkodni. Ott volt az az ismeretlen tényező: az a valaki, aki ismeretlen okból elvitte Ledway holttestét... Ledway mintha célzást tett volna arra, hogy March a ház előtt van. — De miért vitte volna el March?... Milyen lassan működik az agya!

— Nem azt mondtad, Margareta — kérdezte az ezredes, mikor fölértek — hogy elküldted valahova Pottert?

Az alatt a pár másodperc alatt, ami a kérdés és Margareta felelete között eltelt, Margareta agya villámgyorsan kitisztult és működni kezdett.

Két tény volt előtte, ami kizárta a hallucináció lehetőségét. Az egyik Potter távolléte, a másik a gyöngyű elvesztése. A tűnek Ledway nyakkendőjébe kell lennie, akárhol van is a holtteste. Ekkor pedig az az a ténnyel kell számolnia, hogy Ledway holttestét tíz perccel rövidebb idő alatt és megfoghatatlan módon eltűntették szem elől.

Mindent egybevetve, George elgondolása volt a legkedvezőbb, jó lesz, ha George ebben a hitben marad, míg Ledway holtteste előkerül. Ha pedig nem kerül elő, nem is kell soha megcáfolni George elméletét: hogy ő — hallucinált.

A gyöngyű elvesztését George sohasem fogja észrevenni. De Potter távolléte...

— Én küldtem a lakásba — felelte Margareta olyan természetesen hangon, ahogy csak tudott beszélni. — A följegyzéseimet otthon felejtettem.

Fölmentek az alagsorból a földszintre. Mrs. Hallett agya teljes erővel dolgozott. Pottert ott fogják találni a lakásban és az elfogja mondani, hogy hamis üzenetet kapott. Ezzel pedig George nyugalmát fölszegelesen megzavarják.

Carter, a sofőr a ház előtt volt az autóval.

— George, nagyon gyöngyös vagyok — sóhajtott Margareta.

— A King Streeten van patika. Nem hoznál nekem valami legerősítőt?

(Folytatjuk)

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szóig 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közlünk. Jelíggel, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknel 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei — Megjelenik mindennap

ÁLLÁS

Ügyes megbízható kifizetőt felvesz, Balázs, Str. Alexandri 34. 3192

Ügyes megbízható bolti szolgát felvesz Balázs, Str. Alexandri 34. 3191

Rendes jómodoru megbízható perfekt főzni tudó jobb nem idős nőt, mint mindenek szálcácsnét felvesz uri család. Cim a kiadóban. 3190

Szűgyártó segédek keresek. Kotyesz, Str. Alexandri 53. sz. 3206

Fiatal megbízható mindenek bejárónő éves bizonyítvánnyal azonnalra felvétetik Rubinstein Str. Vlahuța 35. 3213.

Kötélgyártó segéd felvétetik, özv. Mészáros Sándorné Diosig. 3212.

Bejárónő felvétetik, Nyerges Nic. Iorga 23. 3211.

Lapárosokat Oradea környékére jó jövedelemmel felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Ragasztók azonnalra felvétetnek. We-Ego cipőgyár, Strada Horia 12. 3219.

Jómegjelenésű intelligens ügynököt privát házak látogatására könnyű munkával biztos 4—5000 lei havi jövedelemhez juttatjuk. Cim a kiadóban. 3209.

Kifizető fiu értelmes, ügyes, felvétetik. Cim a kiadóban. 3210.

VÉTEL-ELADÁS

Használt nőiruhák és 36-os rőcipők nagyon jó állapotban, olcsón eladók Róna fényképész Str. Alexandri 4. 3033

Eladó magánház havi 600 lei jövedelemmel, Str. Moldova 108. 3126

A nagyállomástól alig öt percnire, a volt városi szállótelep mellett, házépítésre alkalmas parcellák, köztük több sarokhely is eladó. Értekezni a tulajdonosnál délelőtt 9-ig, dél után 2—4 óra között Str. Franca 12. 2420

30 kiló selymet akart csempészni

A constantai vámtisztviselők egy munkanélküli lettek figyelmesek, aki észrevétlenül ki akart jutni a kikötőből. Bevittek a vámhivatalba, ahol megmotozták s ekkor harminc kiló selymet találtak rála. A férfi a selymet a dereka köré csavarva akarta a kikötőből a vá-

rosba csempészni. A selymet elkobozták és a munkanélküli ötezer lei pénzbüntetést róttak ki. A büntetést nem tudta kifizetni, mire azt szízháza rap fogházra változtatták. Az a gyanu merült fel, hogy a munkanélküli egy csempészbanda tagja.

A 84 éves „Edina” és öreg kormányosa meghalt

Melbourneból jelentik: Nyolcvannégy esztendő, regényekben gazdag pályafutása után a világ legöregebb személyszállító gőzhajója, a „Edina” nyugalomba vonult. 1854-ben Angliában építették a gőzöst, amely akkor a technika legcsodálatosabb vívmányának számított. A krími háború ekkor az évben tört ki és az „Edina” első útját a Fekete tengeren keresztül a Krími félszigetre tette meg, ahova angol vezérkari tiszteket és csapatokat szállított. Két esztendőig az „Edina” ide-oda járt Anglia és a Krími félsziget között és nem volt a krími háborúnak olyan angol táborok, aki ne utazott volna rajta.

Később a hajó Ausztráliába került és még az idén, nyolcvannégy éves korában is, rendszeres személyforgalmat bonyolított le. Amikor az „Edina” utolsó útja végén befutott a melbournei kikötőbe, öreg kormányosa, Septimus Danby, aki több mint négy évtizedet át kormányozta a hajót, holtan összeesett a fedélzetén.

Veszek

Ócska ólmo! Cim a kiadóban

NYOMATOTT PASZTOR EDE CEGNÉL ORADEA

SPORT

A Comitet Federal augusztus 20-án ismét ülést tart

A Comitet Federal a legutóbbi ülésén elhatározta, hogy legközelebb — még ennek a hónapnak a folyamán összeül, a folyó kérdések tárgyalására. A fővárosi lapok azt jelentik, hogy a Comitet Federal ezt az ülést augusztus 20-án tartja meg. Ez alkalommal kiegészítik a bizottságokat, megszavazzák a bírói testület új alapszabályait és megoldják a szövetségi kapitány régen vajdó problémáját. A legújabb hírek szerint a szövetségi kapitány még is Luchide lesz, akit Tilea elnök — ha a többi jelöltek rem vállallják el a tisztséget — kötelezni fog a szövetségi kapitányi teendőkre ellátására.

Kovács nem szerződik az UDR-hez

A tegnapi lapok egyöntetűen közölték, hogy Kovács Kopek a C. A. O. népszerű válogatott csatára az U. D. R.-el folytat előrehaladott tárgyalásokat és a szerződését biztosra lehet venni. Mára Kovács megérkezett Oradeára. Az U. D. R.-rel a tárgyalásokat megszakította és nem szerződik Resitára. Kovácsnak több előnyös ajánlata is van és még nem döntött hogy melyiket fogadja el.

Rádió műsor

SZOMBAT

București: 6.30: ritmikus tor na, rádió híradó, reggeli hangverseny, háztartási és orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállás jelentés, 13.10: Déli hangverseny közvetítése. Közben sport hírek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárás-jelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Katonazene. 20 Felolvasás. 20.15 Énekkari hangverseny. 21 Mit üzen a rádió. 21.15 Táncczene. 22.30 Hírek. 22.45 Zenekari hangverseny egy étteremből. 23.45 Hírek közvetítése külföldre francia és angol nyelven. Utána közlemények. 24 Éjszakai hangverseny közvetítése gramofonlemezokről.

Budapest. 7.45: Torna. Utána Gramofon. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 18 „Cserkészélet a Balatonnál”. 18.45 Cigányzene. 19.10 „Mit üzen a rádió?” 19.40 Táncclemezek. 20.20 A rádió külügyi negyed-órása. 20.35 Énekszámok. 21.10 Kövály Gyula vidám rádióestje. 22.30 Hírek. 22.35 A rádió szalonzenekara. 24 Hírek német és olasz nyelven. 24.10 Jazz. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára